

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Alfred de Musset: Seks Digte (...) til George Sand

Citation: Claussen, Sophus: "Alfred de Musset: Seks Digte (...) til George Sand", i Claussen, Sophus: *Sophus Claussens Lyrik Bd. 8: Lyrikoversættelser*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ; Gyldendal, 1982-, s. 185. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-claussen10val-shoot-idm139718456603776.pdf> (tilgået 28. september 2021)

Anvendt udgave: Sophus Claussens Lyrik Bd. 8: Lyrikoversættelser

Alfred de Musset: Seks Digte (...) til George Sand

M

Acc. 1987/143A, 1 (udk. og renskr. til I-VI)

NkS 2177, 2°, 2, 3 (udat., usign. renskr., bl. til II-VI m. nr. I-V (B))

A *Verden og Vi*, 13.11.1921 (*Et Digt af Alfred de Musset* (I))

B *Berlingske Tidende. Aften*, 16.11.1921 (*Digte af Alfred de Musset til George Sand I-V (II-VI)*) 186 C SC:

Billeder og Vers. Udgivet af Poul Uttenreitter til

Sophus Claussens Udstilling (1928). Heri A + B m.

nr. I-VI. C er forlæg for denne udg.

Nr. III optr. under titlen *Farvel til Vennerne i Hver 8. Dag*, 23.2.1928

I-VI desuden optr. i *Fransk og engelsk Poesi fra 1450-*

1900, udg. af Chr. Rimestad (Gyldendals Bibliotek bd. 22, 1930) p. 39-45

K

Teksthenviisning: digtene er ikke optaget i Mussets egne samlinger, men findes i hans breve til George Sand. Se Alfred de Musset: *Poésies complètes* (1957) p. 512 ff. *Musset, Alfred de* (1810-1857), fremtrædende fransk forfatter: lyrik, romaner, dramatik. Flere af hans værker er inspireret af hans kærlighedsforhold til forfatterinden George Sand.

I en overstrømmende anmeldelse af Chr. Rimestad: *Fransk Poesi i det nittende Aarhundrede (Adresse-Avisen 24.11.1905)* nævner SC Musset, som jeg brændte mig paa, da jeg var tyve Aar, og som førte ham ind i fransk litteratur. *Musset og hans lyriske Slæng dyrkede ikke Skønheden ganske alene, de dyrkede Hjertet med al dets kimæriske Inderlighed. Hos disse overfølsomme kunstsyge Børn af det moderne nittende Aarhundrede var der i de bedste Øjeblikke en naturlig Simpelhed, som viste tilbage til det attende Aarhundredes fornuftig-raillerende Aandsform, men rigere i sin Stemning, spændt og skælvende. Og der var en Trang til den skærende Sandhed. Deres poetiske væsen er ikke skønhedsnydende, men pragtelskende, ikke taaget, men lidenskabeligt. Traaden er en Fængtraad, der ender i en Krudttønde.*

I et spøgende brev til Edith Rode fra Paris dat. 21.4.07 takker SC for *Lovord du nylig lod dale ned over mine Vers*. Han og Anna er blevet enige om, at jeg dog hellere maatte hædre dig i levende Live, hvilket sker, idet SC nedskriver sin oversættelse af ét af Mussets digte til George Sand (nr. IV): *Hør her, tænk dig, at du er George 187 Sand og jeg Alfred de Musset*. SC havde netop på dette tidspunkt fordansket Mussets digte til brug i en oversættelse af George Sands og Mussets brevveksling, som blev foretaget af en dansk dame i Paris, fru Jenny Heyman. Samarbejdet forløb imidlertid ikke smertefrit: (...) *Fruen er lidt for københavnsk. Hvor Musset nævner "din Seng" vil hun nøjes med "din Favn" ... og jeg tror, at hun egenlig er noget ked af at have skaffet sig mit Medarbejderskab paa Halsen*. SC ønsker, at han i stedet kunne samarbejde med *Desdémona, der sad frembøjet mod sin Lyre!*

- jf. det forud citerede digt (i Ebbe Rodes eje, se bd. I s.17).

Imidlertid trak SC dog digtene tilbage i skuffelse over den øvrige oversættelse. Sagen omtales i et brev til Helge Rode 21.5.07. Atter klages der over, hvorledes fru Heyman - *Allah beskyrme hende!* - har blandet sig i hans arbejde: *Først fristede hun mig til at oversætte Versene ... det vil sige, Versene var i sig selv saa fristende. Saa skammede hun sig over Versene eller over mig. Der var noget, som hun ikke kunde finde sig i, noget, hun bad mig om at rette (Musset talte om at gaa til Sengs med en Pige). Osv. ud og ind, op og ned. Det var ikke af Snærperi, hun gjorde det, men det lød ikke godt i hendes Øre*. SC havde slet ikke tænkt paa at tage Honorar, men på at tage mig betalt i hendes Hjærte. Oven på sine genvordigheder havde han dog skriftligt forlangt 200 Francs, og samtidigt erklæret, at han kunde ikke begribe, hvorfor hun i Grunden vilde udgive *Oversættelsen, da hun Intet havde læst af George Sand, og franske Vers forstod hun efter Sigende ikke*. Derefter kom korrektoren til bogen *fornærmet stille ind i mit Hus*, og SC måtte forfærdes over denne *Prosa, som jeg fik Medansvar for, ved at paatage mig Skyld for Versene!* Han trak sig derefter ud af foretagendet, og *Fru Heyman (...) beskylder mig for at have sendt hende to uhøflige Breve, og beklager, at hun ikke havde kendt noget til mig og min Digtervirksomhed 188 før hun henvendte sig til mig* (i Ebbe Rodes eje, se bd. I s. 17). Koncepter til SC's breve til fru Heyman marts-maj 1907 ses i Acc. 1981/143, B2 (1).

Fru Heymans oversættelse udkom 1907, mens SC i stedet i et brev 20.5.07 tilbød sin oversættelse til *Tilskueren*, der redigeredes af Vald. Vedel. *Disse Poesier er betegnende for Omslaget i Mussets Liv. Og mer end det: man kan her finde noget af Baudelaires Tone en Snes Aar før "Les fleurs du mal"* (NkS 4465, 4°). Vedel afviste imidlertid de *Mussetiske Digte* (brev dat. 29.5.1907). I stedet for disse *Bastardbørn* ønsker han nogle ægte *Børn af den Claussenske Muse* (NkS 4978, 4°, IX).

I koncept til et brev dat. 21.5.07 (? - jf. foregående brevs datering (Acc. 1981/143 B2 (1)) følger SC's reaktion på, at *Naar jeg i Aaret 1907 gider oversætte en afdød Berømtheds Vers, som tilmed har et Glimt af Aktualitet, gider "Tilskueren" ikke trykke dem*. Med en pludselig overgang konstaterer brevskriveren, at den *Kære Dr. Vedel* jo har været udsat for en del uretfærdige angreb, der vist har indgivet ham en *vis abstrakt Vrede og Skændesyge*, og at hensigten med *nærværende Epistel* nærmest er at yde ham trøst og støtte. SC tager nemlig selv angreb og afvisninger på en anderledes overlegen måde. *Jeg for mit Vedkommende har fra*

første Færd skrevet, som min Natur tilsagde mig det. (...) Hvad der videre hænder mig af uberegneligt (f. Ex. med Hensyn til Manuskripter), efterlader kun en vis død Ligegyldighed - som er mig ubegribelig, naar jeg mindes, hvorledes jeg før har raset i mit Inderste, bl. a., da "Tilskueren" en Gang nægtede at optage min "Sorte Blomst" eller da jeg foreslog Dem at trykke min "Trefod" stykkevis - saaledes som den virkelig burde have været trykt for at forstaas og gøre Virkning (se Tr II 291-292 og Dj III 155-156 og 201). Den slags fornærmethed har SC altså - som sagt! - for længst sat sig ud over, og hvis han alligevel har en Høne at plukke med Vedel, er det af den mere ideelle grund, at der var saa 189 meget, De ikke forstod i rette Tid. Af og til bør Vismanden spørge Daaren til råds, Og netop jeg - Daaren - har i tolv Aar (hvis ikke længere) været udstyret med et Slags central Bevidsthed om [jf. Fa V 128-129], hvad der aandeligt foregik i vort lille Samfund. (...) Nu kan De ha det saa godt derhjemme. Efter den europæiske Lirekasse har vi faaet en lille Gang Amerika, der endda er bedre end det meste af det andet. Gammeldags Nationalisme paa nye lyriske Strengte har vi ogsaa faaet, og poetiske Københavnerne og naturalistiske Jyder. Men Europa og Amerika og Danmark og København og Jylland kan gaa fallit ... Uha for dem, der skal opleve den rædsomme Papirraslen ved den store almindelige Baisse!

Tilbage bliver en ny lyrisk Diktion. For Ex. af Holstein, af Jørgensen og Stuckenberg. Intet af X! Intet af Y! Lidt lyrisk Prosa, f. Ex. af Johs. V. Jensen og et Par andre ligesaa gode Mænd. Intet af X! Intet af Y! Intet af Karl Larsen. (Jeg taler selvfølgelig om Firsernes unge berømte).

Det meste af dette kunde man i Forvejen have sagt sig selv. Da havde Landet været nogle Digterværker rigere.

Nu skriver SC selv for Tiden, men ikke for Publikum længere. Kære Dr. Vedel, - slutter den beherskede og koldt-ligegyldige brevskriver - hvorfor skulde jeg skrive til "Tilskueren", for hvem jeg aldrig har eksisteret, da det betød noget for mig, eller til "Politiken", som blot roser og nævner mig for at kalde mig Medarbejder? Folk forstaar dog ikke noget af det.

En død Ligegyldighed overfalder mig.

Dette Brev, som jeg har skrevet i en dejlig Foraarsnat, vil vise Dem, at det ikke er Energi, der mangler mig. Jeg ser en dejlig Morgen med grønne Trær udenfor mine Vinduer, og jeg stikker dette Brev hemmeligt i en Konvolut til Dem. Jeg vil ikke lukke Vinduerne op og raabe "væ" til den mere publique Verden.

*Venlig hilsen Deres hengivne Sophus Claussen 190 Først år senere blev Musset-oversættelsen da offentliggjort i en spredt orden. Det første digt i Verden og Vi 13.11.1921, og de fem øvrige i Berlingske Tidende. Aften 16.11.1921. Sidenhen samledes de i *Billeder og Vers* - et katalog over udstillingen af SC's malerier 1928, der desuden også indeholdt et hyldestdigt til SC af Tom Kristensen. I denne skikkelse fik oversættelsen en god omtale. I *L-F. F.* kaldes digtene for nogle af *de skønneste og ejendommeligste i Mussets Produktion* (3.3.1928, mrk. K), og i *Quod Felix* nr. 13 roste A. G. de *sex lødige Oversættelser fra Sophus Claussens Mesterhaand: (...) Digterens lyriske Sind har paa det intimeste været forbundet med det fremmede Stof og formaaet at omsmelte Stemningen i Ord, der nok tyder paa noget aandsbeslægtet, men ikke har mistet de naturlige, individuelle Nuancer.**

*Sand, George (1804-1876), pseudonym for den franske forfatterinde Aurore Dudevant. Adskillige folkelige romaner. Kendt forkæmper for kvindernes ligeberettigelse, og desuden kendt for sine kærlighedsforhold til flere af tidens kunstnere, bl. a. Musset og Chopin. Om forholdet til Musset se f. eks. Brandes, *Den romantiske Skole i Frankrig, Samlede Skrifter* VI (1900) p. 101-108*

Indiana, roman af George Sand 1832

Lélia, roman af George Sand 1833

Ofelia, i Shakespeares drama *Hamlet* (1600-1601) drukner H.'s elskede Ofelia sig, jf. DV IV 189 og 206

Phøbe, gr. Foibe ("den rene" samt "urørlige"), månegudinden Artemis, se note til He VI *Søndag i Skoven*
Desdèmona, person i Shakespeares drama *Othello* (ca. 1602-1603), se D; III 207